

УДК 658.14

Косінський П.М., доктор філософії
Луцький національний технічний університет
<https://orcid.org/0000-0002-3254-2379>
e-mail: p.kosinskiy@lutsk-ntu.com.ua

Kosinskyi Petro, Doctor of Philosophy
Lutsk National Technical University
<https://orcid.org/0000-0002-3254-2379>
e-mail: p.kosinskiy@lutsk-ntu.com.ua

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКАХ ДЕРЖАВИ

Розглянуто сутність поняття «інформаційно-аналітичне забезпечення». Викладено необхідність формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку конкуренції на ринках держави. Запропоновано етапи її побудови, а також основні її структурні елементи. Зроблено відповідні висновки.

Ключові слова: конкуренція, розвиток, інформаційно-аналітичне забезпечення, система, ринок.

FORMATION OF THE SYSTEM OF INFORMATION AND ANALYTICS ENSURING THE DEVELOPMENT OF COMPETITION IN STATE MARKETS

The article considers important aspects of the formation of a system of information and analytical support for the development of competition in state markets. The essence of the concept of "information and analytical support" is considered. It is determined that such a system includes a set of elements such as databases, analytical tools, information technology, market monitoring, interaction tools, security tools, and data visualization tools. The stages of construction of this system are defined. It has been established that the integration of the information and analytical system into the general economic infrastructure of the state is important today, which will ensure the interaction of various business entities and effective management of the competitive environment. The conclusions of the article emphasize the importance of information technologies in the formation of a competitive economy and call for the systematic integration of such approaches to achieve sustainable development of the national business environment.

Keywords: competition, development, information and analytical support,

system, market.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. У наш час аналіз ключових показників динаміки показників рівня конкуренції на ринках тієї чи іншої держави є необхідним елементом комплексного економічного аналізу, оскільки ці відомості впливають певним чином на загальний рівень розвитку економіки. Як вже наголошувалось у попередніх дослідженнях, конкуренція виконує важливу роль у стимулюванні розвитку суб'єктів господарювання для пошуку новаторських технологій, а також методів виробництва або надання послуг. Це все, у свою чергу, сприяє підвищенню ефективності виробництва й досить значному зниженню витрат, а також сприяє пошуку нових джерел інвестицій, залученню прямих іноземних інвестицій тощо.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. В результаті досліджень деяких вчених встановлено, що концепція «інформаційно-аналітичного забезпечення» визначається, основним чином, як комплекс систем, методів, а також інструментів, спрямованих на збір, обробку, зберігання та використання інформації з метою прийняття конкретних обґрунтованих і найбільш прийнятних управлінських рішень (*Мишина і Мишин, 2018*). Інші вчені розглядають дану категорію, як унікальну інтегровану «систему отримання, оцінювання, оброблення, зберігання, передавання інформації», спрямовану переважно на розроблення найбільш ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління (*Амоша та ін., 2007; Березняк, 2018*). Сьогодні, деякі вітчизняні дослідники вбачають «інформаційно-аналітичне забезпечення» як особливий вид науково-інформаційної діяльності, орієнтований, більше на інноваційний розвиток України, комерціалізацію перспективних (прогресивних) ідей й результатів наукових досліджень у контексті євроінтеграції, а також глобалізації інформаційно-економічних процесів (*Завербний та ін., 2021*).

Цілі статті. Розглянути процеси створення й оптимізації системи інформаційно-аналітичного забезпечення, що сприяла б

ефективному розвитку конкуренції на ринках держави.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку конкуренції на ринках нашої держави спрямоване, перш за все, на створення й оптимізацію комплексу методів, інструментів і відповідних заходів, призначених для підвищення транспарентності, збільшення швидкості прийняття управлінських рішень, а також вдосконалення стратегій конкуренції у сучасній економічній дійсності.

Вважаємо, що побудова ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення розвитку конкуренції на ринках держави повинна проходити у логічній послідовності, а також включати наступні етапи:

1. Аналіз потреб та визначення завдань – включає визначення основних вимог до системи, враховуючи потреби й особливості певного ринку, а також ставляться конкретні завдання, які має вирішити система.

2. Проектування системи – на даному етапі передбачається розробка концепції та структури даної системи, визначаються основні компоненти, функціонал, а також архітектура інформаційно-аналітичного забезпечення.

3. Розробка програмних рішень – цей етап передбачає створення програм й алгоритмів що дозволять здійснювати збір, обробку, а та аналіз інформації.

4. Впровадження та тестування – система впроваджується в дію, проводяться тестування для визначення її ефективності, а також виправлення можливих недоліків.

5. Налаштування й оптимізація – проводяться налаштування системи з урахуванням реального функціонування, а також вносяться оптимізації для підвищення її продуктивності.

6. Підтримка й постійний розвиток (оновлення) системи – на даному рівні забезпечується постійна підтримка системи, а також вносяться необхідні зміни й розширення для врахування нових вимог та умов ринкового середовища.

В результаті аналізу деяких наукових джерел (*Горбаль та*

ін., 2019; Масько, 2018), можемо запропонувати наступні структурні елементи, що забезпечуватимуть ефективність системи інформаційно-аналітичного забезпечення конкуренції в нашій державі:

- інформаційні підсистеми – здійснюють збір, обробку, зберігання та передавання необхідної інформації щодо ринкових умов, конкурентного середовища, виробничих процесів тощо;

- система інструментів аналізу – включає програмні рішення для проведення аналізу конкурентоспроможності, прогнозування тенденцій ринку, оцінки стратегій конкурентів;

- системи моніторингу й відстеження – надають інформацію про гравців на ринку, аналіз якої допоможе у визначенні рівня конкуренції на певному ринку, здійснюватиме аналіз зміни цін і якості продукції залежно від зміни кількості учасників, а також інших умов ринку тощо;

- інтеграційно-аналітична підсистема фінансово-економічних показників діяльності підприємств – являє собою унікальний механізм збору й обробки інформаційних даних, який легко інтегрувати із іншими системами, задля встановлення певних закономірностей, взаємозв'язків, змін, тенденцій тощо;

- бізнес-інтелект системи – допомагатимуть у витягуванні, обробці, а також візуалізації даних для прийняття управлінських рішень.

Висновки. Розвинена система інформаційно-аналітичного забезпечення є ключовим інструментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, що враховують сучасні виклики та тенденції на ринках держави. Належне впровадження такої системи сприятиме збільшенню ефективності виробництва, удосконаленню стратегічного планування та підвищенню конкурентоспроможності підприємств. Важливою є інтеграція інформаційно-аналітичної системи в загальну економічну інфраструктуру держави, що дозволить забезпечити взаємодію різних суб'єктів господарювання та ефективно управління конкурентним середовищем.

Список бібліографічного опису

1. Мішина С. В., Мішин О. Ю. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління соціально-трудовими відносинами. *Ефективна економіка*. 2023. №

1. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.19>.

2. Амоша О. І., Антонюк В. П., Землянкін А. І. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення. Донецьк, 2007. 328 с.

3. Березняк Н. В. Проблеми інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності. *Наука, технології, інновації*. 2018. № 1. С. 37–42.

4. Завербний А., Ноджак Л., Міщанчук, С. Інформаційно-аналітичне забезпечення інноваційного розвитку економіки України за свроінтеграційних умов. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-5>.

5. Горбаль Н. І., Романишин С. Б., Ціхоцький П. І. Становлення та сучасні особливості конкурентної політики в Україні. *Бізнесінформ*. 2019. № 2. С. 72–77.

6. Масько А. М. Адміністративні бар'єри для розвитку конкуренції в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. Вип. 29. Ч. 1. С. 14–18.

References

1. Mishyna, S. V., Mishyn, O. Yu. (2023). Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia sotsialno-trudovymy vidnosynamy [Information and analytical support for the management of social and labor relations]. *Efficient economy – Efektyvna ekonomika*. No. 1. Retrieved from <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.1.19>. [in Ukrainian].

2. Amosha, O. I., Antoniuk, V. P., Zemliankin, A. I. (2007). *Aktyvizatsiia innovatsiinoi diialnosti: orhanizatsiino-pravove ta sotsialno-ekonomichne zabezpechennia [Activation of innovative activity: organizational, legal and socio-economic support]*. Donetsk. 328 p. [in Ukrainian].

3. Berezniak, N. V. (2018). Problemy informatsiino-analitychnoho zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti [Problems of information and analytical support of innovative activity]. *Nauka, tekhnolohii, innovatsii – Science, technology, innovation*. No. 1. P. 37–42. [in Ukrainian].

4. Zaverbnyi, A., Nodzhak, L., Mishchanchuk, S. (2021). Informatsiino-analitychne zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy za yevrointehratsiinykh umov [Informational and analytical provision of innovative development of the economy of Ukraine under the conditions of European integration]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*. No. 33. Retrieved from <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-5>. [in Ukrainian].

5. Horbal, N. I., Romanyshyn, S. B., Tsikhotskyi, P. I. (2019). Stanovlennia ta suchasni osoblyvosti konkurentnoi polityky v Ukraini [Formation and modern features of competitive policy in Ukraine]. *Biznesinform – Business information*. No.2. P. 72–77. [in Ukrainian].

6. Masko, A. M. (2018). Administratyvni bariery dlia rozvytku konkurentsii v Ukrainy [Administrative barriers to the development of competition in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu – Scientific Bulletin of Kherson State University*. Vol. 29. Ch. 1. P. 14–18. [in Ukrainian].